

mokslo darbai

ISSN 0258-0802

LITERATŪRA

44(3)
2002

ISSN 0258–0802

Literatūra

ISSN 0258–0802

VILNIUS UNIVERSITY

Literatūra

Research Papers

Published since 1958

2002
Vol. 44(3)

The Epos and its Metamorphoses

Vilnius University Publishing House
2002

ISSN 0258–0802

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Literatūra

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1958 metų

2002
44(3) tomas

Epas ir jo metamorfozės

Vilniaus universiteto leidykla
2002

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Doc. dr. *Giedrius Viliūnas* – Vilniaus universitetas, filologija (lietuvių literatūra)
Vilnius University, Philology (Lihuanian Literature)

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja (Deputy Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Eugenija Ulčinaitė* – Vilniaus universitetas, filologija (klasikinė filologija)
Vilnius University, Philology (Classical Philology)

Atsakingoji sekretorė (Executive Secretary)

Dr. *Genovaitė Dručkutė* – Vilniaus universitetas, filologija (visuotinė literatūra)
Vilnius University, Philology (World Literature)

Nariai (Editors):

Prof. habil. dr. *Viktorija Daujotytė-Pakerienė* – Vilniaus universitetas, filologija (lietuvių literatūra)
Vilnius University, Philology (Lihuanian Literature)

Prof. habil. dr. *Genadij Gačev* – Rusijos MA Slavistikos ir balkanistikos institutas, filologija (rusų literatūra)
Institute of Slavonic and Balcan Studies, Russian Academy of Sciences, Philology (Russian Literature)

Prof. habil dr. *Nikolaj Kazanskij* – Sankt Peterburgo universitetas, filologija (klasikinė filologija)
St. Petersburg University, Philology (Classical Philology)

Doc. dr. *Nijolė Kašelionienė* – Vilniaus pedagoginis universitetas, filologija (visuotinė literatūra)
Vilnius Pedagogical University, Philology (World Literature)

Prof. habil. dr. *Jevgenij Kostin* – Vilniaus universitetas, filologija (rusų literatūra)
Vilnius University, Philology (Russian Literature)

Habil. dr. *Jūratė Sprindytė* – Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, filologija (lietuvių literatūra)
Institute of Lithuanian Literature and Folklore, Philology (Lithuanian Literature)

Prof. PhD *Rimvydas Šilbajoris* – Ohajo universitetas (JAV), filologija (rusų literatūra)
Ohio University (USA), Philology (Russian Literature)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Klasikinės filologijos katedra
Department of Classical Philology of Vilnius University
Universiteto g. 5, LT-2734 Vilnius
Tel./faksas (370 2) 68 72 20
El. paštas: klasik.fil@flf.vu.lt
Elektroninė žurnalo versija / archyvas / diskusijos http://www.literatura.lt

© „Literatūra", 2002
© Vilniaus universiteto leidykla, 2002

TURINYS

Pratarmė. Amžinoji epo magija 7

Straipsniai

Naglis Kardelis. Poetiniai paradoksai ir filosofinės minties užuomazgos Hesiodo *Teogonijoje* 8
Poetical Paradoxes and the Beginnings of Philosophical Thought in Hesiod's Theogony

Jovita Dikmonienė. Herojaus charakteris Homero epe ir Sofoklio tragedijoje 15
The Hero Character in Homer's Epos and Sophocles' Tragedies

Nijolė Juchnevičienė. Antikinės istoriografijos stilistinės paradigmos: retorika ir epas 24
Stylistic Paradigms of the Ancient Historiography: Rhetoric and Epos

Audronė Kudulytė-Kairienė. Teokrito epilijo ypatybės 36
Особенности эпиллия Феокрита

Włodzimierz Appel. Apolloniosowy katalog Argonautów 44
Der Argonautenkatalog des Apollonios Rhodios

Tatjana Aleknienė. Homero mįslės Plotino veikale *Apie grožį*: 1, [I, 6], 7–8. 57
Les énigmes d'Homère dans le Sur le beau *de Plotin: 1, [I, 6], 7–8*

Rasa Šileikienė. Porfirijo autobiografiniai motyvai *Plotino gyvenime*: Porfirijas tarp dviejų mokytojų – Longino ir Plotino 67
Porphyrios' autobiographische Züge in Vita Plotini: *Porphyrios zwischen seinen Lehrern Longinos und Plotinos*

Tomas Veteikis. XVI a. Homero leidimai Lietuvoje ir kai kurios Homero recepcijos problemos 75
16th Century Homer's Editions in Lithuania and Some Problems of Homer's Reception

Mindaugas Strockis. Graikų kalbos kirčiavimo teorijos ir Grigaliaus Sventickio *Odarion* (1604) eilėdara 87
Greek Accentuation Theories and the Versification of the Odarion *of Grigalius Sventickis (1604)*

Ona Daukšienė. Sarbievijaus *De perfecta poesi*: renesansinės epo sampratos detalės bei sąsajų su autoriaus poezija galimybės 97
De perfecta poesi *by Sarbievius: Details of the Renaissance Understanding of Epic Poetry and its Possible Links with the Author's Poetry*

Dalia Dilytė. Kristijono Donelaičio *Metų* monologai ir dialogai 110
Монологи и диалоги в поэме Кристийонаса Донелайтиса Год

Iš Klasikinės filologijos katedros istorijos

Eugenija Ulčinaitė. Profesorius Jonas Dumčius: antikinės tragedijos pakerėtas 124

Kronika

2002 metai Klasikinės filologijos katedroje 128

Infomacija autoriams 129

Pratarmė

Amžinoji epo magija

Epas yra Europos literatūros pradžių pradžia. Nuostabu, kad iš tamsiųjų laikų glūdumos, VIII a. pr. Kr. išnirę senovės Graikijos autorių Homero ir Hesiodo veikalai sulaukė nepaprasto likimo: jie tapo amžinaisiais žmonijos mokytojais ir jau beveik trisdešimt amžių yra leidžiami, skaitomi, tyrinėjami, darė ir daro įtaką daugeliui vėlesnių rašytojų, filosofų, menininkų. Epas visada traukė ir kūrėjus, ir skaitytojus tuo, kad aprėpė būties pilnatvę, kad kalbėjo apie žmogaus vietą pasaulyje, jo santykį su dievais, kad mokė ir patarinėjo.

Pačioje pradžioje išsiskyrė epo rūšys: Homeras pateikė herojinio epo, o Hesiodas – filosofinio ir didaktinio epo pavyzdžius. Pagal juos buvo sukurtas mitologinis epas, religinis epas ir kitos epo rūšys. Helenizmo laikais atsirado epilijumi vadinamo trumpojo epo variantas. Tai buvo ne plačios, visus žmogaus egzistencijos aspektus aprėpiančios drobės, o siauresnės tematikos veikalai. Naujaisiais laikais tokie epai pradėti vadinti poemomis.

Net ir patyręs daugelį permainų, įvairių tautų kūrėjų puoselėjamas epo žanras niekada nepamiršo savo šaknų – senojo antikinio epo principų. Sąsajų su Antikos epais randama ir Johno Miltono, ir Torquato Tasso poemose, ir LDK raštijos paminkluose, ir pirmajame lietuviškame epe. Dalis šio „Literatūros" sąsiuvinio straipsnių skirta antikinio epo analizei. Juose stengtasi atskleisti antikinio epo principų specifiką, parodyti santykius su kitų žanrų veikalais. Kituose straipsniuose tyrinėjama antikinio epo idėjų ir formos sklaida nuo Antikos iki XVIII a.

Dalia Dilytė